

Dr. sc. Hrvoje SIKIRIĆ,
redoviti profesor u trajnom zvanju
Sveučilište u Zagrebu Pravni fakultet
hsikiric@pravo.unizg.hr

UDK 347.736/739(497.6)(094.5)
Prethodno priopćenje
Rad stigao: 14. svibnja. 2024.
Rad prihvaćen: 11. lipnja 2024.

NADLEŽNOST ZA POTROŠAČKE UGOVORE - POJAM „POTROŠAČ“ I UGOVORI S DVOSTRUKOM NAMJENOM U PRAKSI SUDA EUROPSKE UNIJE

Sažetak: Načelo zaštite potrošača jedno je od temeljnih načela prava Europske unije. Na razini sekundarnog prava, u području europskog međunarodnog privatnog procesnog prava, ono se očituje u posebnim pravilima o zaštitnoj nadležnosti za potrošačke ugovore sadržanim u odredbama odjeljaka 4. Uredbe br. 1215/2012, Uredbe br. 44/2001 i Bruxellske konvencije. Stupanjem Republike Hrvatske u članstvo Europske unije, praksa Suda Europske unije postala je od izuzetne važnosti za primjenu pravnih akata EU-a. Budući da još uvijek ne postoji sustavno praćenje prakse Suda EU-a, pa ni u vezi s ova tri pravna instrumenta, osnovni cilj ovog rada je svim dionicima uključenim u rješavanje sporova iz potrošačkih ugovora s međunarodnim obilježjem, ponajprije sucima, punomoćnicima i strankama, dati cjelovit i sistematiziran prikaz stajališta koja je Sud Europske unije zauzeo u tumačenju posebnih pravila o nadležnosti za potrošačke ugovore u slučaju ugovora s dvostrukom namjenom – ugovora koji se odnose djelomično na poslovno-profesionalnu a djelomično na privatnu djelatnost. Pojam „potrošača“ je, naime, glavni čimbenik za određivanje pravila o međunarodnoj nadležnosti za potrošačke ugovore. Sud je zauzeo stajalište da se osoba koja je sklopila ugovor koji se odnosi na predmet namijenjen djelomično za profesionalno-poslovnu namjenu, a djelomično za namjenu koja se ne može smatrati njezinom profesionalnom ili poslovnom djelatnosti, ne može pozivati na pravila o posebnoj nadležnosti za potrošačke ugovore, osim ako je profesionalno-poslovna namjena toliko sporedna da u ukupnom kontekstu odnosnog posla ima potpuno podređenu ulogu, pri je čemu je u tom kontekstu nevažna činjenica da prevladava privatna namjena.

Ključne riječi: Uredba br. 1215/2012, Uredba br. 44/2001, Bruxelleska konvencija, nadležnost za potrošačke sporove, pojam „potrošača“, ugovori s dvostrukom namjenom.

1. UVOD

Načelo zaštite potrošača jedno je od ključnih načela prava Europske unije, kako na razini primarnog, tako na razini europskog sekundarnog prava. Predmet ovog rada jest zaštitna nadležnost za potrošačke ugovore u europskom međunarodnom građanskom procesnom pravu.

U uvodnom dijelu rada (1.) navest će se pravni izvori koji sadržavaju pravila o zaštitnoj nadležnosti za potrošačke ugovore i obrazložiti osnovna načela koja Sud Europske unije uzima u obzir prilikom njihovog tumačenja odlučujući u postupcima o prethodnim pitanjima povodom zahtjeva nacionalnih sudova.¹ U drugom, središnjem dijelu rada (2.), dat će se prikaz stajališta koja je Sud zauzeo odlučujući o zaštitnim pravilima o nadležnosti za potrošačke ugovore u pogledu jednog od pitanja važnih za ocjenu svojstva „potrošača“, a to je može li se osoba koja je sklopila ugovor koji se odnosi na predmet namijenjen djelomično za profesionalno-poslovnu namjenu, a djelomično za

¹ Čl. 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, SL L 202, 7. 6. 2016.